

KONINKRIJK BELGIË

Federale Overheidsdienst

Buitenlandse Zaken,

Buitenlandse Handel en

Ontwikkelingssamenwerking

Antwoorden van actoren

Evaluatie van de internationale klimaatfinanciering

Hoe pakt België de wereldwijde klimaatuitdaging aan in kwetsbare landen?

Inhoud

Introductie	3
1 Antwoord DGD en Dienst Klimaatverandering	4
2 Antwoord van Enabel	5
3 Antwoord van BIO	6
4 Antwoord van ANGS	7

Introductie

De Dienst Bijzondere Evaluatie (DBE) publiceerde in september 2021 het eindrapport van de evaluatie van de internationale klimaatfinanciering door de Belgische federale overheid in de periode 2013 tot 2019.

De evaluatie onderzocht het kader (regelgevend, beleidsmatig en operationeel), de kanalen en de instrumenten die gebruikt werden om de doelstellingen van de federale klimaatfinanciering te verwezenlijken.

Dit document bevat de samengevatte antwoorden op de aanbevelingen van de betrokken actoren:

- De Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp (DGD) en de Dienst Klimaatverandering van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu
- Het Belgisch Ontwikkelingsagentschap (Enabel)
- De Belgische Investeringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden (BIO)
- Het gezamenlijke antwoord van de federaties, namelijk ngo-federatie, ACODEV en Fiabel.

Deze antwoorden werden ook opgenomen in het jaarverslag (maart 2022) van de Dienst Bijzondere Evaluatie. De uitgebreide antwoorden zijn beschikbaar als bijlage op onze website.

Het oplist van de antwoorden van de actoren maakt het voor de Dienst Bijzondere Evaluatie mogelijk om van deze evaluatie een follow-up te verzorgen.

1 Antwoord DGD en Dienst Klimaatverandering

De federale diensten onthalen de evaluatie positief en willen hun reactie op de klimaatnoodsituatie versterken. Klimaatverandering kan niet los gezien worden van andere leefmilieu-uitdagingen en de Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling. DGD wil de prioriteiten voor klimaatmaatregelen verder verduidelijken en de betrokken actoren meer sturing en voldoende middelen geven. Daartoe ontwikkelt DGD een strategie, in overleg met de Dienst Klimaatverandering (FOD Leefmilieu) en andere actoren. Ze nemen hierbij als vertrekpunt onder andere de nationale plannen, strategieën en bijdragen van partnerlanden om het klimaatbeleid te actualiseren en verduidelijken. Er wordt gestreefd naar een betere uitwisseling van kennis en verspreiding van expertise, zowel in België als in partnerlanden. Het netwerk van klimaatexperts zal versterkt worden door de oprichting van een klimaatplatform met daarin de Belgische ontwikkelingsactoren. De personeelsmiddelen worden aangepast om beter op de mandaten in te spelen.

De Belgische klimaatfinanciering zal de focus op adaptatie en minst ontwikkelde landen behouden. Er zal ingezet worden op integratie van klimaat binnen bredere ontwikkelingssamenwerkingacties. Hierbij wordt terreinervaring gevaloriseerd, een territoriale benadering gepromoot, voortbouwend op de ervaring met het klimaatprogramma voor de Sahel, en wordt ook ingezet op versterking van de nationale entiteiten die bevoegd zijn voor de klimaatmaatregelen in de partnerlanden. Dit door bij te dragen aan instellingen en fondsen. Het klimaatplatform zal geconsulteerd worden bij de opmaak van deze strategie.

DGD en de Dienst Klimaatverandering zullen hun operationeel klimaatkader versterken. De procedures voor de integratie van klimaataspecten worden verbeterd door bestaande instrumenten te optimaliseren. Ook de toegang tot klimaatfinanciering voor de partnerlanden wordt versterkt. De oprichting van een Belgisch klimaatfonds kan overwogen worden, maar biedt voor- en nadelen. Hierover moet op politiek niveau beslist worden. DGD zal in haar strategie ook investeringen van de privésector aanmoedigen, met inachtneming van de Belgische prioriteiten en de lokale context. Gezien de diversiteit van actoren lijkt de ontwikkeling van een specifiek M&E-kader niet realistisch. DGD zal voortbouwen op bestaande kaders om de M&E van programma's te verbeteren.

2 Antwoord van Enabel

Enabel wil aan een duidelijkere Belgische strategische visie bijdragen met DGD en andere actoren. Enabel zal meer klimaatgerelateerde projecten en andere belangrijke milieukwesties (biodiversiteit, circulaire economie,...) in haar portefeuilles implementeren en blijft zich inspannen om aanvullende klimaatfinanciering aan te trekken. Dialoog en samenwerking tussen de federale actoren en regio's wordt versterkt.

Enabel erkent de focus op klimaatadaptatie, zonder daarbij de 'do not harm' mitigatieacties te vergeten. Enabel zal een studie uitvoeren om accreditatie of samenwerking met andere multilaterale klimaatfondsen te onderzoeken. Enabel zal territoriale benaderingen in de nieuwe portefeuilles en interventies blijven bevorderen. Het benutten van Belgische expertise wordt ondersteund, maar meer personeelsmiddelen zijn nodig voor de internationale dimensie van de Belgische klimaatactie. Enabel zal ook concrete banden ontwikkelen met het NDC Partnership en de nationale klimaatentiteiten van partnerlanden meer ondersteunen.

Enabel stelt dat klimaatintegratie efficiënter zal zijn, als dit gepaard gaat met duidelijke doelstellingen met geharmoniseerde inspanningen op het niveau van de EU en lidstaten. Enabel steunt het idee van specifieke klimaatinstrumenten en/of een klimaatfonds, waarvoor haalbaarheidsanalyses moeten worden uitgevoerd. Enabel zal verdere samenwerkingsverbanden met BIO en Finexpo aangaan om een kader rond investeringen van de privésector uit te werken. Enabel zal nagaan of het haalbaar is specifieke financiële instrumenten te ontwikkelen om klimaatactie in de privésector rechtstreeks te ondersteunen. Tot slot zullen er specifieke klimaatcriteria ontwikkeld en geïntegreerd worden in het M&E systeem.

3 Antwoord van BIO

BIO's externe evaluatie inzake klimaatrisico's en opportuniteiten bevat elementen uit de aanbevelingen. De afstemming van de middelen op het mandaat van BIO volstaan om te investeren in mitigatieprojecten. BIO zal onderzoeken om ook te investeren in duurzame bosbouw- of agro-industrieprojecten. BIO ondersteunt klimaatactie via haar Business Development Support Fund, waarvoor men aan eenvoudige procedures probeert te werken. Er is meer nodig en BIO zal klimaat verder integreren als onderdeel van het Due Diligence-proces, klanten klimaatbewuster maken, personeel opleiden en passende ondersteuning bieden.

BIO is zeer actief in minst ontwikkelde landen. BIO zal met Enabel blijven zoeken naar samenwerkingsmogelijkheden in de bilaterale programma's of op projectniveau met de nadruk op de bijdrage van de privésector. De aanbeveling om een territoriale aanpak uit te werken is voor BIO onverenigbaar met de manier waarop BIO werkt. Wat voor BIO steeds belangrijker wordt, is de klimaatverandering op een holistische manier te bekijken als deel van het evaluatieproces van haar investeringen.

De ontwikkeling van meer technische capaciteiten voor specifieke thema's is nauwelijks mogelijk. BIO zal samen met haar aandeelhouder onderzoeken in welke mate het mogelijk is om bijkomende code-5 te krijgen voor meer risicovolle maar klimaatsterke projecten. BIO behoudt de samenwerking met het netwerk van European Development Finance Institutions (EDFI) als prioriteit om projecten voor hernieuwbare energie en adaptatie te stimuleren. Verder is BIO het niet eens met het institutionaliseren van klimaatactievergaderingen. Wat voor BIO interessant zou zijn, is een contactpunt voor specifieke projectexpertise. BIO beschikt over haar eigen M&E-kader en denkt niet dat een gemeenschappelijk kader moet ontwikkeld worden.

4 Antwoord van ANGS

De actoren van de niet-gouvernementele samenwerking (ANGS) kozen ervoor om een gezamenlijke reactie te geven. Ze menen dat bijzondere aandacht moet worden besteed aan het verschil tussen het integreren van het klimaat in ontwikkelingsprojecten en het uitvoeren van klimaatspecifieke projecten. Concentratie op het eerste kan beschikbare middelen voor andere ontwikkelingsdoelstellingen doen verminderen. De sector pleit dan ook voor een consequenter engagement, een hogere toegevoegde waarde van de financiering en meer voorspelbaarheid voor de partnerlanden, onder meer via multilaterale fondsen. Daarnaast kan een klimaatfonds een interessante weg zijn voor meer transparantie en samenhang van de verschillende bijdragen aan de Belgische klimaatfinanciering.

De ANGS juichen een klimaatstrategie toe en wensen betrokken te worden bij de uitwerking en raadplegingen en bij de oprichting van een klimaatplatform. Aandacht voor een duidelijke omschrijving van de doelstellingen, het mandaat en de toegang tot klimaatfinanciering voor lokale actoren zijn hierbij belangrijk. De ANGS steunen de strategische keuzes van DGD, namelijk de prioriteit voor klimaatadaptatie en de minst ontwikkelde landen. Een contextspecifieke en lokaal ingebedde strategie is een prioriteit. Ze erkennen de rol van de privésector, maar meer privéfinanciering houdt risico in dat voorrang wordt gegeven aan mitigatieprojecten. Ook benadrukken de ANGS bij de rol van de privésector een empirisch onderbouwde aanpak en het betrekken van middenveldorganisaties.

Verder moet er aandacht besteed worden aan de impact van klimaatverandering en het beleid op genderongelijkheden. Sommige ANGS hebben zich verenigd in een gemeenschappelijk strategisch kader gericht op veerkracht en duurzaamheid van ecosystemen. Ze bevorderen het concept van Nature Based Solutions (klimaatbuffer), waarbij klimaatmitigatie en -adaptatie niet los van elkaar gezien worden, maar in synergie met elkaar. Deze zouden best meer en een additioneel aandeel klimaatfinanciering krijgen.

Op vlak van (toegepast) onderzoek, vraagt de sector of het mogelijk is om van het Federaal Klimaatcentrum een strategische plaats te maken voor expertise en partnerschappen. De ANGS ondersteunen voorts het promoten van een bottom-up benadering via het gebruik van klimaatindicatoren en het versterken van lokale M&E capaciteiten.